

Fietsroute Zuid-Holland Tussen Lek en Linge wachten stoere dijken, een cadeautje voor fietsers die graag wind vangen. Hollandser landschap dan de Vijfheerenlanden bestaat bijna niet.

Vijf heren en een dijk met stip

Vijf mannen met land en met macht. Vijf mannen met zorgen ook. Het is de slechte afwatering van hun gebied die de heren van Arkel, Vianen, Hagestein, Everdingen en Ter Leede zorgen baart. We schrijven de middeleeuwen. Hun land - de huidige Vijfheerenlanden - wordt tegenwoordig begrensd door de Lek in het noorden, de Linge in het zuiden, de Diefdijk in het oosten en de Zouwe en het Merwedekanaal in het westen. Kortom, veel water dat hun gebied van alle kanten omringt. Plus het risico dat het overvloedige water van de buren, Gelderland, hun waard in stroomt. De oplossing? Het bouwen van dijken, stevige dijken, aangelegd van noord naar zuid. Zo ook de Diefdijk. In 1284 hebben de heren het voor elkaar, op de grens van Gelderland en de Vijfheerenlanden. 7 meter hoog is hij, en wie hem kent, weet het: het is nog lastig er zonder triomfantelijk gevoel op te fietsen. Wat een uitzicht. Een dijk met stip op de uitwaailadder. Al zijn de andere dijken op de route net zo goed een feest om te befietzen. De Lekdijk, de Zouwendijk, de Kortenhoevendijk - allemaal met een uitzicht om van te watertanden. Nu eens over breed uitlopende graslanden, de Lek als een glinsterend spoor aan de horizon, dan weer over gaarden vol fruitboompjes. Of over de meidoornhagen die het land netjes in brede repen verdelen.

HOOG FRUIT

Bezit geeft echter ook zorgen. Dat gold voor de vijf heren, dat geldt ook voor de huidige eigenaar, Het Zuid-Hollands Landschap. Het heeft een dijk van een landschap in beheer - het land waar de route doorheen voert - met natte natuur in de Zouweboezem waar onder meer purperreigers, zwarte sterns en waterrallen leven. Er zijn kleiputten met kamsalaman-

Zuid-Hollands Landschap

De twaalf provinciale Landschappen en het AD maken samen deze pagina. Het Zuid-Hollands Landschap is een van de twaalf Landschappen die de natuur dichtbij huis veiligstellen voor de toekomst. Dat kan mede dankzij de steun van een groot aantal donateurs en de Postcode Loterij.

ders en heikikkers. Er is zelfs - bij polder Achthoven - nieuwe natuur in ontwikkeling en er zijn fraaie plekken waar je kunt afstappen om te wandelen door cultuurhistorisch gebied. Bij de polders Autena en Bolgerijen bijvoorbeeld. Hier liggen oude griendpercelen, waar vroeger de griendwerkers hout en takken kapten om manden, gereedschapsstelen

en zinkstukken te maken. En ook het Schoonrewoerdse Wiel is een plek om even bij stil te staan. Het wiel - een ronde, diep in de bodem ingeslagen plas - is ontstaan in 1573 bij een dijkdoorbraak. Rondom liggen nog enkele fraaie hoogstamboomgaarden. Fruit plukken is wat lastiger dan bij de lage fruitboompjes verderop op de route, maar dat zijn niet de grootste zorgen.

UIT DE WIND

'Voortschrijdende verrommeling' in de omgeving langs de Diefdijk, dat is het vooral wat Het Zuid-Hollands Landschap hier zorgen baart en waaraan iets moet gebeuren. Vier natuurgebieden - behalve het Schoonrewoerdse Wiel ook Schaayk, Sonsbrug en De Waai - dreigen kopje onder te gaan tussen bebouwing en aanplant van zaken die het streekiege karakter van het landschap

geen goed doen. Schrale graslandjes, grienden, knotwilgen en hoogstambomen waarin de steenuil kan broeden, die horen hier thuis.

De oplossing wordt gezocht in de aankoop van terrein om de natuurgebieden te verbinden en variatie in het landschap te waarborgen. Het zijn andere zorgen dan die de vijf heren bezighielden - de buren, Gelderland dus, dreigden regelmatig met het doorsteken van de Diefdijk - maar de zorgen zijn groot genoeg om er aandacht voor te vragen. Wie eens het gebied in z'n geheel wil bestuderen, stapt af bij natuurcentrum De Schaapskooi. Daar kun je wandelen in reservaat Over-Heicop, langs van die schrale graslanden, verwilderde populierenbossen en geriefbosjes. Even terug in de tijd. Even uit de wind. Klaar voor de volgende dijk. -Nanda Raaphorst

wat, waar & hoe

De route

Deze fietsroute door de Vijfheerenlanden is 44 km lang. De routebeschrijving is te downloaden vanaf de website die onderaan deze tekst staat.

Startplaats

Café De Gouden Leeuw, Dorpsplein 4, Meerkerk. Of NS-station Leerdam, op circa 3 km afstand van het beginpunt.

Bereikbaarheid

A27, afslag 25, borden naar Meerkerk volgen. In het centrum van Meerkerk is parkeergelegenheid. Ook op andere plaatsen langs de route zijn (kleine) parkeerplaatsen.

Openbaar vervoer

Vanuit Den Haag is het ruim anderhalf uur reizen (overstappen in Utrecht en Geldermalsen) naar Leerdam. Vanuit Rotterdam een uur en een kwartier. Overstappen in Dordrecht.

Horeca

Café De Gouden Leeuw in Meerkerk; café restaurant De Drie Snoecken, Dorpsstraat 67, Lexmond; eetcafé De Zwaan, Dorpsstraat 5, Schoonrewoerd.

Meer informatie

Natuurcentrum De Schaapskooi van de natuur- en vogelwacht De Vijfheerenlanden, Overboeicop 15, Schoonrewoerd. Open t/m oktober di t/m vr 13-17 uur; verder het hele jaar do 19-22 en za 9-16.30 uur.

Downloaden van de hiernaast beschreven en veel andere fiets- en wandelroutes kan bij Het Zuid-Hollands Landschap (010 272 22 22):

www.zuidhollandslandschap.nl

